

ДЕФІНІЦІЯ СПРАВЕДЛИВОСТІ В ПУБЛІЧНІЙ ФІНАНСОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

DEFINITION OF JUSTICE IN PUBLIC FINANCIAL ACTIVITY

Крупко Я.М.,
к.ю.н., лейтенант внутрішньої служби, начальник аспірантури
Академія Державної пенітенціарної служби

Стаття присвячена висвітленню дефініції справедливості в публічній фінансовій діяльності. Актуальність теми визначається необхідністю дослідження принципу справедливості в публічній фінансовій діяльності, а саме в процесі розподілу коштів між бюджетами в умовах обмежених фінансових ресурсів для формування збалансованих бюджетів.

У статті акцентується увага на тому, що для ефективної системи розподілу коштів між ланками бюджетної системи необхідно сприяти справедливому та неупередженому розвитку всіх адміністративно-територіальних одиниць, економічній стабілізації, створенню умов для конкуренції між регіонами, впровадженню ефективної бюджетної системи, яка стане інструментом досягнення економічного зростання, а також забезпечить належне виконання державою своїх завдань та функцій.

Ключові слова: справедливість, публічна фінансова діяльність, місцевий бюджет, принципи розподілу коштів, бюджетні кошти, розподіл коштів між бюджетами, принцип справедливості.

Статья посвящена освещению дефиниции справедливости в публичной финансовой деятельности. Актуальность темы определяется необходимостью исследования принципа справедливости в публичной финансовой деятельности, а именно в процессе распределения средств между бюджетами в условиях ограниченных финансовых ресурсов для формирования сбалансированных бюджетов.

В статье акцентируется внимание на том, что для эффективной системы распределения средств между звеньями бюджетной системы необходимо способствовать справедливому и беспристрастному развитию всех административно-территориальных единиц, экономической стабилизации, созданию условий для конкуренции между регионами, внедрению эффективной бюджетной системы, которая станет инструментом достижения экономического роста, а также обеспечит надлежащее выполнение государством своих задач и функций.

Ключевые слова: справедливость, публичная финансовая деятельность, местный бюджет, принципы распределения средств, бюджетные средства, распределение средств между бюджетами, принцип справедливости.

The article is dedicated to the clarification of the definition of justice in public financial activity. The urgency of the topic is determined by the need to study the principle of justice in public financial activity, namely in the process of distribution of funds among budgets under conditions of limited financial resources in order to form balanced budgets.

The article focuses on the fact that for effective system of distribution of funds among the links of the budget system it is necessary to promote fair and unprejudiced development of all administrative and territorial units, economic stabilization, creation of conditions for competition between regions, introduction of an effective budget system, that will become a tool for achieving economic growth, as well as will ensure proper performing of the tasks and functions by the state.

It is noted that the budget system of Ukraine has a high level of centralization of budget funds that leads to the concentrating of powers at the level of central government. Financial basis of local budgets is weak and not permeable. According to this, the budget system of Ukraine is imperfect and needs urgent changes, in particular those relating to the distribution of budget funds.

Today the state reserves the right to establish the basis for the distribution of incomes and expenditures of the budgets of different levels and to take care of: the balance of each budget, regardless of the size of sources of income fixed for it, providing each administrative and territorial unit with the opportunity to finance the events provided for by their plans of social and economic development; creation of the conditions, that ensure the interest of local self-government bodies in increasing budget resources and fulfilling planned incomes to the budget of national and local payments at their territory, as well as the possibility of preventing cash gaps.

The procedure of distribution of budget funds that works today in Ukraine has a number of disadvantages. In particular, one of its most significant problem is unfair distribution of budget funds among budgets and also defining and observing of the principle of justice in public financial activity.

Key words: justice, public financial activity, local budget, principles of distribution of funds, budget funds, distribution of funds among budgets, principle of justice.

На сучасному етапі виникає проблема щодо розбалансованого сектору публічних фінансів, нині це є однією із найбільш серйозних загроз для фінансово-економічної безпеки України і одним із головних чинників стримування соціально-політичного розвитку та підвищення рівня добробуту населення.

Вивчення правових проблем публічної фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування, а також їх принципів відображено в роботах українських учених-юристів: А.І. Берлача, Л.К. Воронової, С.Т. Кадькаленка, Т.А. Латковської, С.О. Ніщимної, О.П. Орлюк, Н.Ю. Пришви, З.І. Перощук та інших.

Найбільш вагомими працями, у яких висвітлюються проблеми принципів права, є роботи таких теоретиків: Н.Г. Александрова, С.С. Алексєєва, Б.К. Бабаєва, О.П. Васильченко, В.Н. Карташова, А.М. Колодія, В.В. Копейчикова, В.О. Котюка, Є.А. Лукашової, Н.А. Мяловицької, О.Ф. Скакун та ін.

Поняття «справедливість» співвідноситься зі словом «право». Право, своєю чергою, є мірою втілення, реалізації свободи і водночас нормою політичної справедливості. Якщо ці терміни розглядати крізь призму часу, можемо

стверджувати, що право – це нормативно закріплена справедливість.

Своєю чергою античні філософи справедливість оцінювали як високу моральну якість людини.

Платон у «Державі» пов'язував справедливість з ідеєю блага, оскільки через нього досягається корисність справедливості, що сама є благом. Справедливість, на думку Платона, є не окрема чеснота, а співвіднесення чеснот та їх гармонія і пропорція. Чеснота є справедливістю, коли вона в співвіднесенні, у пропорції. Окремо справедливості не існує [1, с. 169].

В основі правових цінностей лежить справедливість, що розуміється прагненням діяти відповідно до прав і обов'язків, забезпечуючи умови для реалізації здібностей кожного.

З часів Аристотеля виділяють два види справедливості: розподільчу і врівноважуючу. Розподільча справедливість як принцип означає розподіл загальних благ за гідністю, відповідно до пропорційного внеску і внеску того чи іншого члена суспільства. Тут можливе як рівне, так і нерівне наділення відповідними благами (владою, почесностями, грошима). Критерієм врівноважуючої справедли-

вості є арифметична рівність. Сфера застосування цього принципу – цивільно-правові правочини, відшкодування збитків, покарання та ін. Принцип справедливості говорить: не всім те саме, а кожному своє (за гідністю), тому що для нерівних рівне стало б нерівним [1, с. 170].

Стаття 95 Конституції України констатує, що бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами [2].

Наприклад, Шеффле переконував, що вищою засадою фінансової науки є вказівка на справедливе застосування публічної влади до покриття державних витрат. І тому основою фінансової науки він визначає принципи права – справедливе застосування відомих правил з боку держави у використанні та розподілі державних коштів.

Отже, керівне положення фінансової науки можна вбачати в тому, що саме їй «належить указати правильні і справедливі підстави для користування джерелами державних доходів, що відповідають часу й місцю, словом, тим умовам, за яких ця держава існує. Підвалини фінансової науки мають становити принципи правди і справедливості» [3, с. 15].

Отже, ефективна система розподілу коштів між бюджетами має сприяти справедливому та неупередженому розвитку всіх адміністративно-територіальних одиниць; економічній стабілізації; створенню умов для конкуренції між регіонами; створенню ефективної бюджетної системи, яка стане інструментом досягнення економічного зростання, а також забезпечить належне виконання державою своїх функцій.

Основними законодавчими джерелами закріплення правових засад (принципів) виступають Конституція України та Бюджетний кодекс України. Відповідно до Основного Закону України бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами [3, Ст. 95]; а будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, їх розмір і цільове призначення визначаються лише законом про Державний бюджет. Норма цієї статті встановлює прагнення держави до збалансованості бюджету України.

На жаль, нині розподіл бюджетних коштів відбувається в ручному режимі, при цьому дискримінуються певні адміністративно-територіальні одиниці, механізм розподілу коштів (зокрема, і принципи розподілу) у таких галузях, як реконструкція і ремонт доріг державного значення. На нашу думку, бюджет України має формуватися із дотриманням законодавчо закріпленого принципу справедливого розподілу бюджетних коштів між центральним і місцевими бюджетами.

У своєму Рішенні від 27 листопада 2008 року № 26-рп/2008 у справі про збалансованість бюджету Конституційний Суд України зазначив, що положення частини третьої статті 95 Конституції України стосовно прагнення держави до збалансованості бюджету України у системному зв'язку з положеннями частини другої цієї статті, статті 46 Конституції України треба розуміти як намагання держави у визначенні законом про Державний бюджет України доходів і видатків та прийнятті законів, інших нормативно-правових актів, які можуть вплинути на доходну і видаткову частини бюджету, дотримуватися рівномірного співвідношення між ними та обов'язок на засадах справедливого, неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами враховувати загальносуспільні потреби, необхідність забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя [4].

Держава, виходячи зі своїх фінансових можливостей, має неупереджено та справедливо розподіляти суспільне багатство між громадянами й територіальними громадами та прагнути збалансованості бюджету(ів) України. При цьому не порушуючи та не утискаючи рівень державних

гарантій, права мають відповідати Конституції України, а засоби і мета зміни механізму розподілу бюджетних коштів – принципам пропорційності та справедливості.

Стаття 142 Конституції України закріплює, що матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме й нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають у управлінні районних і обласних рад.

Таким чином, конституційно закріплене право власності територіальних громад на зазначені матеріальні й фінансові ресурси, яке є запорукою розвитку та гарантією реального забезпечення права самостійно, в межах Конституції й законів України, реалізовувати інтереси населення відповідних територій [5, с. 996].

Конституція України в частині 2 цієї ж статті надала право територіальним громадам сіл, селищ і міст об'єднувати на договірних засадах об'єкти комунальної власності, а також кошти бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій й установ, створювати для цього відповідні органи і служби.

На жаль, офіційне тлумачення цієї норми Конституційним Судом України відсутнє. Таке об'єднання на договірних засадах мало б базуватися на укладанні правового документа (договору, угоди) [6, с. 63], який у практиці не зустрічається.

Поняття «законність» нерозривно пов'язане із забезпеченням справедливості. Щодо цих двох понять у теорії існують різні погляди: одні вчені вважають, що ці поняття є тотожними та нерозривними [8, с. 10], інша група вчених переконана, що у жодному разі ці два поняття не можна ототожнювати [8, с. 22–23; 9, с. 39–44].

Підтримуючи позицію останніх, розглянемо принцип справедливого і неупередженого розподілу бюджетних коштів. Засади справедливого і неупередженого розподілу бюджетних коштів передбачені нормами ст. 95 Конституції України (у попередньому розділі цьому принципу ми вже приділяли увагу), де закріплено, що «бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами» [2]. Впровадження задекларованих положень може досягатися як шляхом забезпечення бюджетів доходами, необхідними для фінансування витрат, так і шляхом використання міжбюджетних трансфертів із метою фінансового вирівнювання бюджетів.

Принцип справедливості і неупередженості ґрунтується на засадах справедливого і неупередженого розподілу фінансових коштів між різними рівнями бюджетної системи України.

Зазначене, своєю чергою, тісно пов'язане з тим, що держава завжди має робити вибір між ефективністю та справедливістю розподілу благ. Адже прагнення суспільства досягти соціальної справедливості потребує від державної влади різноманітних заходів щодо перерозподілу доходів. При цьому необхідно проаналізувати вартість перерозподілу для суспільства, адже такий перерозподіл (втручання держави у ринкові механізми) веде до зниження загальної ефективності економічного розвитку [10, с. 438].

Аналіз юридичної літератури свідчить, що співвідношення між ефективністю та справедливістю є досить дискусійним питанням щодо державного управління та державної політики.

На думку В.Н. Карташова [11, с. 25–26], принцип справедливості має нормативно-оцінний характер і його роль у правозастосовній діяльності має розглядатися щонайменше у чотирьох аспектах:

1) справедливість має своє відображення в самому змісті права, в саме тих суспільних відносинах, формою

яких є право (за такого розуміння принцип справедливості у бюджетному праві полягає у тому, що розподіл доходів і видатків між бюджетами всіх рівнів закріплюється на законодавчому чи іншому нормативно-правовому рівні);

2) сама діяльність суб'єктів правозастосовної діяльності має бути пронизаною ідеєю справедливості (у бюджетній діяльності суб'єкти такої діяльності мають слідувати ідеї справедливості в публічних інтересах);

3) винесені рішення, правові акти, що встановлюють права та обов'язки, міри заохочення або юридичної відповідальності мають за формою та сутністю бути справедливими (на наш погляд, цей аспект поглинається попереднім);

4) правозастосовна практика має слугувати найважливішим юридичним засобом найбільш чіткого та повного здійснення в усіх сферах суспільних відносин принципу соціальної справедливості (тобто проявом принципу справедливості в бюджетній діяльності є не лише закріплення справедливого розподілу національного багатства, а й реальний розподіл бюджетних надходжень таким чином, щоб територіальним громадам вистачало закріплених за ними доходів для покриття мінімально необхідних суспільних (публічних) потреб).

Як стверджує О.П. Гетманець, «сутність принципу справедливості не може бути повною мірою розкрита у відриві від інших принципів права, зокрема бюджетного. З позиції справедливості найважливішим результатом такої координації виступає досягнення оптимального співвідношення в міжбюджетних відносинах, зокрема в розподілі доходів між Державним бюджетом України і місцевими бюджетами. Справедливість обґрунтовує інші принципи бюджетної системи і бюджетного процесу, визначає їх співвідношення й межі дії в конкретних історичних умовах, тому справедливість нерідко визнають найважливішою властивістю права... Істотним показником повноцінності бюджетних законів з позицій принципу справедливості багато в чому є їх узгодженість із загальноновизнаними стандартами прав та інтересів людини, із принципом законності й надійності у використанні фінансових ресурсів держави...» [12, с. 45].

С.О. Ніщимна двоюко розуміє принцип справедливості: по-перше, справедливість закладена в самому змісті права, в тих суспільних відносинах, формою яких є право (за такого розуміння принцип справедливості у бюджетному праві полягає у тому, що розподіл доходів і видатків між бюджетами всіх рівнів закріплюється на законодавчому чи іншому нормативно-правовому рівні); по-друге, правозастосовна практика має служити найважливішим юридичним засобом найбільш повного здійснення в усіх сферах суспільних відносин принципу соціальної справедливості (тобто проявом принципу справедливості в бюджетній діяльності є не лише закріплення справедливого розподілу національного багатства, а й реальний розподіл бюджетних надходжень таким чином, щоб територіальним громадам вистачало закріплених за ними доходів для покриття мінімально необхідних суспільних (публічних) потреб) [13, с. 286].

Як стверджує О.Т. Боннер, справедливість немислима без рівності. Водночас соціальна рівність – лише

один зі складових компонентів соціальної справедливості [14, с. 16].

Принцип рівності в розподілі коштів між бюджетами полягає у створенні рівних можливостей для функціонування всіх регіонів у цьому процесі. Отже, можна стверджувати, що поняття «рівність» впливає з поняття «справедливість».

С.О. Ніщимна розглядає принцип справедливості як передумову існування іншого принципу – соціальної свободи. Автор зазначає, що у фінансовому праві принцип соціальної свободи знаходить свій прояв, наприклад, у праві громадян (це право реалізується через представницькі органи влади) і територіальних громад брати участь у розподілі суспільного багатства; у праві отримати компенсацію за рахунок публічних грошових фондів (зокрема, фондів державного соціального страхування) у разі настання відповідних страхових випадків; у праві фізичних та юридичних осіб самостійно розпоряджатися своїми доходами після сплати всіх необхідних податків і зборів [13, с. 329]. Цілком погоджуючись із висвітленою вище точкою зору, розглянемо такий принцип.

Яскравим прикладом є досвід європейських країн, де місцева влада повною мірою відповідає за соціально-економічний стан певної адміністративно-територіальної одиниці та здійснює активну політику в економічній сфері, адже муніципальна влада дуже добре обізнана з проблемами та можливостями свого регіону, вона здатна ефективно витратити кошти бюджету та, безумовно, зацікавлена в стрімкому та активному пошуку додаткових джерел фінансування. Розподіл цих повноважень між органами державної влади та органами місцевого самоврядування дає можливість враховувати ті чи інші потреби жителів певного регіону в суспільних благах та послугах. У кінцевому результаті спостерігається вплив як на ефективний розподіл коштів, так і на справедливий і стабільний процес розподілу.

Неповага та ігнорування державної влади, громадськості до інституту конституціоналізму призводить до відступу від конституційних принципів. Конституційний принцип верховенства права нині не має змоги реалізуватися у правовому житті нашої держави через низку перешкод. А саме Конституція України не розмежує (не відрізняє) принцип верховенства права від принципів справедливості, законності. Законодавець дуже часто отожднює ці принципи, хоча, на нашу думку, між ними існують явні відмінності. Оскільки категорія «право» є первинною щодо категорії «закон», то і принцип верховенства права є первинним стосовно принципів справедливості, законності. Проте ця відмінність виразна лише з позицій юридичного (природно-правового) підходу до права.

Принцип справедливого і неупередженого розподілу бюджетних коштів є надзвичайно важливим для ефективного функціонування всієї бюджетної системи, однак з його практичною реалізацією виникають труднощі, що пов'язано переважно з людським фактором. Для забезпечення ефективної реалізації цього принципу необхідним є кваліфікований відбір кадрів, посилення відповідальності посадових осіб та суб'єктів бюджетного процесу за недодержання такого принципу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Данильян О.Г. Філософія права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань, С.І. Максимов та ін.; за ред. д-ра філос. наук, проф. О.Г. Данильяна. Харків: Право, 2009. 208 с.
2. Конституція України. / Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141
3. Башняк О.С. Принципи оподаткування та їх реалізація у податковому законодавстві України: дис. ... кандидата юридичних наук: 12.00.07. Харків, 2005. 190 с.
4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Кабінету Міністрів України про (...) Конституційний Суд; Рішення від 27.11.2008 № 26-пн/2008. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v026p710-08>.
5. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В.Я. Тацій (голова редкол.), О.В. Петришин (відп. секретар), Ю.Г. Барабаш та ін.; Нац. акад. прав. наук України. 2-ге вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2011. 1128 с.
6. Крупко Я.М. Правові засади розподілу коштів між бюджетами: дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.08. Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2016. 185 с.

7. Цибулевская О.И. Категория гуманизма в советском праве: автореф. дис. на соиск. науч. степ. канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства; история учений о праве и государстве». Саратов, 1983. 19 с.
8. Василенко А.В. Сущность и принципы правоприменительной деятельности (теоретико-правовое исследование): автореф. дис. на соиск. науч. степ. канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства; история учений о праве и государстве». Саратов, 1987. 24 с.
9. Агашкин Ю. А. К вопросу о противоречиях между нормами морали и права. Правоведение. 1971. № 2. С. 39–44.
10. Економічний розвиток і державна політика: навч. посіб. / кол. авт.: Ю.М. Бажал, О.І. Кілієвич, О.В. Мертенс та ін.; за заг. ред. Ю.І. Єханурова, І.В. Розпутенка. К.: Вид-во УАДУ, 2001. 478 с.
11. Карташов В.Н. Принципы права: В кн.: Теория государства и права: учебник /Под. ред. В.К. Бабаева. М.: Юристъ, 1999. С. 222–234.
12. Гетманець О.П. Принцип справедливості в системі принципів бюджетного процесу. Держава та регіони. Серія: Право. 2011. № 1. С. 44–47.
13. Ніщимна С.О. Принципи публічної фінансової діяльності в Україні: монографія. Чернівці: ЧДІЕУ, 2013. 376 с.
14. Боннер А.Т. Законность и справедливость в правоприменительной деятельности. М.: Российское право, 1992. 320 с.

УДК 340.636.082

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СЕЛЕКЦІЙНИХ ДОСЯГНЕНЬ У ТВАРИНИЦТВІ УКРАЇНИ

NORMATIVE-LEGAL REGULATORY BREAKS OF BROADCASTING IN UKRAINIAN LIVESTOCK BREEDING

Лук'яненко В.В.,
здобувач кафедри адміністративного та фінансового права
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Стаття присвячена аналізу нормативно-правового регулювання селекційних досягнень у тваринництві (породи тварин) як одного із об'єктів права інтелектуальної власності. Будучи об'єктом права інтелектуальної власності порода тварин характеризується своїми специфічними властивостями, правовим режимом охорони, залученням прав на об'єкти права інтелектуальної власності до економічного обороту тощо. Своєю чергою цей об'єкт потребує аналізу джерел нормативно-правового регулювання та виявлення проблемних питань, пов'язаних із охороною селекційних досягнень у тваринництві України.

Ключові слова: нормативно-правове регулювання, селекційні досягнення, тваринництво, порода тварин, охорона, інтелектуальна власність.

Статья посвящена анализу нормативно-правового регулирования селекционных достижений в животноводстве (породы животных) как одного из объектов права интеллектуальной собственности. Будучи объектом права интеллектуальной собственности порода животных характеризуется своими специфическими свойствами, правовым режимом охраны, привлечением прав на объекты права интеллектуальной собственности в экономический оборот и т. п. В свою очередь этот объект требует анализа источников нормативно-правового регулирования и выявления проблемных вопросов, которые связаны с охраной селекционных достижений в животноводстве Украины.

Ключевые слова: нормативно-правовое регулирование, селекционные достижения, животноводство, порода животных, охрана, интеллектуальная собственность.

In recent decades, intellectual property has become the driving force behind the economic and cultural development of our society. The importance of ensuring the legal protection of intellectual property for the development of Ukraine is due to the exceptional role of intellectual capital in the formation of a knowledge-based world economy of the XXI century. This is primarily determined by Ukraine's chosen strategy of innovative development of the economy, which should rely first of all on domestic intellectual capital. In full, this applies to all objects of intellectual property rights, as defined in the current domestic normative legal acts.

Defence and protection of breeding achievements in animal husbandry of Ukraine is impossible without the creation of a modern system of normative regulation of relations in the field of protection of the results of intellectual creative activity. It is fully related to the breed of animals. It should be noted that social relations, which are within the scope of legal regulation of breeding achievements in livestock, cover both breeding and breeding in livestock breeding.

One of the important aspects that has a significant impact on the state of the protection of intellectual property rights is the state of legislative protection of breeding achievements in livestock (breeds of animals) of Ukraine. The value of this object of intellectual property rights in the economic development of society can not be underestimated. It is the state's assistance in further development of this important public object, which will enable the domestic agro-industrial complex to achieve more effective achievements in obtaining products of animal origin.

Selection is the achievement that has been created as a result of a goal-oriented the creative activity of a group of breeding animals (breed, breed type, line, family, etc.) that has new genetic features that consistently passes offspring, and in terms of productivity exceeds the previous types of animals, whereas under the breeding animal it should be understood pure-bred or obtained according to the approved program animal breeding improvement, registered in the state books of pedigree animals, has a breeding (genetic) value and can be used in the breeding process according to selection programs.

The study of the regulatory and legal regulation of breeding achievements in livestock production in Ukraine is relevant, despite the fact that the recommendations of the parliamentary hearings indicate that Ukraine has established a modern legal framework for the protection of intellectual property rights, which is consistent with internationally accepted approaches to such protection, in particular the requirements of the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights of the World Trade Organization. In the framework of international requirements, implementation of the main provisions of the Ukrainian legislation in this area is ensured.

We can not fully agree with this statement, because today there are a lot of problematic issues of legislative protection of intellectual property rights protection, including the protection of breeding achievements in animal husbandry in Ukraine, which activates the relevance of this article.

Key words: legal regulation, breeding achievements, livestock breeding, breed of animals, protection, intellectual property.